

“Buscava el paral·lelisme entre un il·luminat religiós i un il·luminat polític”

Lluís-Anton Baulenas (1958) publica a Proa la novel·la *El nas de Mussolini*, premi Sant Jordi. Una revolucionària ha d'assassinar Primo de Rivera. Mentre espera l'ordre, viu en un poble dels Pirineus amb el seu pare.

—Quina va ser la primera idea de la novel·la que us va venir al cap?

—Tenia curiositat per fer un personatge que, sense ser un terrorista, rebés l'ordre de matar algú i l'acceptés amb la base de la fermesa de les pròpies conviccions.

La paraula *terrorista* indica una dedicació que el meu personatge no té, només actua per un encàrrec concret. La cosa es va anar complicant, però aquesta era la primera idea. També hi he afegit elements de reflexió, però m'interessava fonamentalment la psicologia del personatge, com faig sempre. El problema va ser trobar el marc històric on encaixar-lo.

—La intenció no era, doncs, parlar de l'època de Primo de Rivera?

—No. Em diran que faig una anàlisi de la dictadura de Primo de Rivera i no és cert, perquè jo no faig novel·la històrica. Primer creo el personatge i la trama i finalment el marc històric.

—Deveu, per tant, patir, perquè la novel·la no caigui en la novel·la històrica, o perquè el marc històric no ofegui els personatges.

—Sí. Hi ha moments en què la història hi juga a favor, com *La felicitat*, però normalment sempre hi ha una lluita per defensar el personatge. Això també em passa en novel·les contemporànies. I el meu plantejament és el mateix si parlo del 2009 o de temps passats. Passa que quan la novel·la és de temps passats la gent valora molt l'esforç de documentació que faig, però el faig també en les novel·les contemporànies. La feina de documentació es tendeix a magnificar quan la novel·la se situa en un passat històric concret. Però bé.

—Parleu de psicologia del personatge, però no entrem al cervell del protagonista. Feu més de cronista que no de psicòleg.

—En efecte. Allò que faig és seguir i observar les reaccions, i descriure-les. I amb això justifico el personatge i les seves contradiccions, els seus dubtes. No és una novel·la psicolò-

Lluís-Anton Baulenas publica a Proa *El nas de Mussolini*, premi Sant Jordi de novel·la.

gica. A mi m'interessa més la descripció d'una possible contradicció ideològica a què es pot sotmetre la protagonista. La ideologia és una i, sotmesa a unes pressions, s'observa si aguanta o no. I es planteja això en una època en què per exemple la disciplina —o l'obediència cega, com es diu ara— era una condició de l'acció política. Viure en una situació de disciplina total mantenint al mateix temps la coherència interna em sembla interessant. El fet bàsic més important, que ha de matar algú, el resol

ràpidament. Ja l'hi resol el partit: tu mates idees, no persones. Allò que he volgut descriure són els efectes col·laterals, com el dubte de si els companys l'han deixada a l'estacada sense dir-li res.

—Us fa sentir còmode seguir una línia determinada, fer una obra que busca els mateixos objectius?

—Sí. No m'imagino quina altra mena de novel·la podria fer. No em molesta que, com s'ha dit a vegades, sembla que sempre faci la mateixa novel·la. A la gent ja li va bé. Ho veig també en uns altres autors i no em molesta. Dintre la comoditat, no em permeto relaxament. De cap mena. Ni en el pla literari ni en el de proposta narrativa. En aquesta novel·la em vaig fixar la fita de trobar un paral·lelisme entre un il·luminat religiós i un il·luminat polític. La protagonista podria equiparar-se a una mística, a una fanàtica religiosa. No podia plantejar només la vida d'una persona, sinó un tema que pogués a debat, a reflexió. Si no ho fas així, el lector només hi trobarà una acció.

—Considereu necessària la rutina diària, quan escriviu una novel·la? Manteniu sempre un horari fix?

—A hores d'ara ja és bastant sempre el mateix. És interessant de tenir una rutina per poder trencar-la. La rutina et permet d'engegar, però poca cosa més. Allò que no faig mai és escriure a raig. Jo no me'n refio tant, de mi mateix.

—Heu deixat de fer contes?

—Sempre penso que en tornaré a fer. Però, a la pràctica, algunes vegades que m'hi he trobat he acabat tenint ganes d'anar més enllà. Però vaja, no ho descarto gens.

Lluís Bonada